

Chceme být environmentální jedničkou, nechceme firmu jen malovat na zeleno

| Ing. Jana Lavrenčíková Myšková, Ph. D., Pražské vodovody a kanalizace, a.s.

Pražské vodovody a kanalizace, a.s. (PVK) se rozhodly zaměřit, nad rámec své primární činnosti, na projekty spojené s odpovědností, udržitelností a komplexním přístupem k životnímu prostředí. Úpravou pitného režimu terénních zaměstnanců tak PVK ušetřily v letech 2019 – 2020 zhruba 77 340 ks PET lahví v porovnání s rokem 2018. Což odpovídá 3,33 tunám plastu.

Společnost Pražské vodovody a kanalizace provozuje vodohospodářskou infrastrukturu hl. m. Prahy. Zabývá se výrobou a distribucí pitné vody a odváděním a čištěním odpadních vod. Vedle své hlavní náplně řeší PVK řadu dalších činností, které souvisí s provozem a údržbou vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. Jde např. o řešení havárií na vodovodní i kanalizační síti, vodoměry atd.

Hlavní cílem environmentálních projektů PVK je být společensky odpovědnou firmou a realizovat aktivity spojené s životním prostředím v praxi. „Nemalovat však jen společnost na zeleno“, ale jít smysluplně k podstatě věci. Zapojit zaměstnance, vzdělávat je, budovat environmentální návyky. Jít příkladem, inspirovat obchodní partnery i širokou veřejnost. Rozšířit povědomí „Zero Waste“ mezi zaměstnanci i na akcích PVK (Den vody, Den vědy apod.). V interním časopise PVKáčko v rubrice „EKO sloupek“ motivovat konkrétními tipy. Úzce spolupracovat s PVS, MHMP, jednotlivými MČ Prahy.

Velkým přínosem je zapojení samotných zaměstnanců. Byli osloveni dobrovolným dotazníkem, kterým byl zjištěn jejich zájem se na environmentálních projektech spolupodílet. Pro více než 90 % dotázaných zaměstnanců je důležité pracovat pro firmu, která se aktivně zajímá o životní prostředí a 85 % dotázaných se chce v práci vzdělávat v environmentální oblasti. Sami zaměstnanci navrhli témata k řešení: zajistit sodabary na prozozech, pořídit vermikompostéry, využití kohoutkové vody pro pitný režim zaměstnanců, nepoužívat kapslové kávovary, zajistit v automatu

na kávu možnost volby vlastního hrnečku apod.

#DostByloPlastu #PVKneplastuje

Prvním projektem, do kterého se PVK zapojily, byl projekt #DostByloPlastu – #PVKneplastuje. Kampaň #DostByloPlastu je iniciativa Ministerstva životního prostředí k předcházení vzniku především plastových odpadů. Kampaň #PVKneplastuje si dala za cíl eliminovat produkci jednorázových plastů při činnosti zaměstnanců PVK.

V širším měřítku se PVK zaměřily i na předcházení vzniku dalších odpadů, neboť: „Nejlepší odpad je ten, který nevznikne“. Na základě analýzy vlastní produkce odpadů byl vypracován harmonogram změn na cestě k eliminaci především jednorázových plastů a byly stanoveny závazky, ke kterým se PVK v rámci projektu #DostByloPlastu dobrovolně zavázaly.

Závazek Pitný režim terénních zaměstnanců

Zcela stěžejní byla úprava pitného režimu zaměstnanců pracujících v terénu. Dosud používané PET láhve byly nahrazeny kvalitními kovovými láhvemi. Pitný režim v číslech: rok 2018 – vyprodukováno na pitný režim 38 670 ks PET lahví (objemu 1,5 l), roky 2019, 2020 – celkem 0 ks PET lahví. Do lahví si zaměstnanci stáčí kohoutkovou vodu, perlivou nebo neperlivou, z výdejníků vody napojených na vodovodní řad a umístěných na provozovnách. Výdejníky jsou zároveň k dispozici všem zaměstnancům, nejen terénním.

Vybrané výdejníky jsou navíc vybaveny počítadlem PET lahví, které se ušetří při použití výdejníků místo vody z PET lahve. Pro ilustraci: za 1 rok využívání výdejníků vody bylo ušetřeno 5 700 PET lahví (objemu 1,5 l), a to pouze na 4 výdejnicích z celkových 42. Z pohledu cirkulární ekonomiky je v tomto případě cirkulárním přístupem i přechod od vlastnictví k pronájmu. Odpadá tak starost o servis, opravy, či nakládání s odpady po dosluzení výdejníků.

Závazek Pitný režim při akcích pro veřejnost nebo jiných aktivitách zaměstnanců

Na akcích pro veřejnost byly vždy využívány pouze jednorázové plastové kelímky.

Jako alternativa se nabízely kelímky „papírové“ nebo z „bio plastů“. Oba materiály se však při detailnější analýze ukázaly jako naprosto nevyhovující. „Papírové“ byly potažené nepropustnou vrstvou a jejich recyklace je tedy nemožná. Po jednom použití patří do směsného odpadu, tedy na skládku nebo do ZEVO. „Bio plastové“, u nichž dodavatel garantuje rozložitelnost v kompostárnách, však opomíjí skutečnost, že v klasické kompostárně je tento materiál nerozložitelný. V ČR není ani zajištěn separovaný sběr tohoto materiálu a často končí nevědomky v nádobách na plast, kam rozhodně nepatří.

I tomuto „greenwashingu“ se PVK v rámci edukace zaměstnanců věnovaly. Jako nevhodnější byly vyhodnoceny kelímky plastové, ne však jednorázové, ale na opakované použití. Volba padla na kelímky NickNack. Tyto kelímky pak PVK využívají nejen na akcích pro veřejnost (v omezeném počtu do cca 500 lidí), ale např. při sportovních hrách zaměstnanců. Kelímky jsou pro jednodušší manipulaci uloženy v přenosných boxech a jejich mytí po akci zajistí kantýna v jedné provozovně PVK.

Závazek Udržitelné vybavení zasedacích místností

Na meetingu v PVK již vodu z PET láhve a jednorázové plastové kelímky nedostanete. Zasedací místnosti PVK jsou vybavené karafami Nadačního fondu Veolia. Kohoutková voda je vždy servírovaná do skleniček.

Závazek Automaty na kávu

Automaty na kávu byly vyměněny za novější typy. Hlavním kritériem výběrového řízení byla možnost využití vlastního hrnečku, nižší energetická náročnost a možnost pronájmu.

Závazek Vratné krabičky na jídlo

Zaměstnanci mají možnost dovozu obědů z kantýny PVK. Na převoz jídla byly využívány pouze jednorázové obaly na jídlo. Letošním rokem jsou využívány tzv. vratné krabičky. Jídlo je dováženo zaměstnancům ve vratných krabičkách (speciálně vybraných pro tyto účely). Mytí i rozvoz jídel zajišťuje stejná kantýna. Krabičky v číslech: 1 osoba při 5

obědů týdně po vyloučení dovolené a svátků spotřebuje cca 200 menu boxů/rok. Při hmotnosti menu boxu 20g to jsou 4kg plastu/osobu/rok. Při využití vratných krabiček to je 1 krabička/rok.

Navazující projekty

Jak již bylo v úvodu řečeno, velkým přínosem celé kampaně bylo zapojení zaměstnanců. Některé nápady zaměstnanců se staly předlohou pro navazující projekty pro následující roky.

Vermikompostování

Vermikompostování v budovách PVK byla čistě iniciativa zaměstnanců. Pilotně byla vybrána 4 místa, kam se vermikompostéry umístily, o jejich péči se starají konkrétní zaměstnanci. PVK pro tyto nadšence zajistily odborný workshop s lektory společnosti KOKOZA, o.p.s., která vermikompostéry PVK dodala. O žízali čaj i kompost je mezi zaměstnanci velký zájem, takže rozhodně nejsou přebytečné.

Zodpovědné dárky

Dárky pro obchodní partnery zajišťují PVK v posledních několika letech zodpovědně. Vybírají dodavatele mimo jiné i s ohledem na jejich další činnost, např. Forewear – předměty z recyklovaného textilu. Mimo chodem pro Forewear zajišťují PVK pravidelně dobročinné sbírky oblečení a hraček. Dalšími dárky jsou např. textilní sáčky na zeleninu nebo pečivo apod.

Co nepatří do kanalizace

Kampaň PVK jako provozovatele kanalizační sítě je zaměřena na edukaci zákazníků a posílení odpovědnosti lidí. Cílem je snížení množství odpadů v kanalizaci a zajištění tak ochrany kanalizačního systému. Jde především o uvědomění uživatelů kanalizační sítě, že odpady, jako tuky, oleje, léky, biologicky rozložitelné odpady, hygienické potřeby, rousky, do kanalizace rozhodně nepatří.

Zodpovědná firma

Zodpovědná firma je environmentálně vzdělávací projekt, který zajišťuje společnost EKO-KOM, a.s. Prioritou je samozřejmě předcházení vzniku odpadů. Ve chvíli, kdy však odpad již vznikne, je správné třídění a následná recyklace součástí odpadového hospodářství každé společnosti. Projekt zahrnuje informační kampaně, interaktivní workshop zaměstnanců i doprovodné výstavy. Vše zajištěné lektory EKO-KOMu. Splněním všech podmínek projektu získaly PVK certifikát „Zodpovědná firma“.

Znovuvyžití obalových materiálů

PVK přebývaly čisté obalové krabice od vodoměrů, které končily jako odpad v kontejneru na papírové a lepenkové obaly. E-shopu s udržitelnou módou Freshlabels se nedostávalo obalového materiálu. Tato jedinečná spolupráce na cirkulární bázi začala fungovat v říjnu 2020. Cíl je znovu využít tímto způsobem minimálně 1/3 krabic od vodoměrů.

Sázíme stromy – sázíme budoucnost

Projekt je naplánovaný pro rok 2021. Ve spolupráci s vybranou MČ Prahy budou zaměstnanci PVK dobrovolně sázet stromy na pozemku, který bude následně k dispozici široké veřejnosti. Financování bude formou grantu SFŽP. Při zpracování projektu výsadby je kladen důraz na smysluplnou druhovou skladbu stromů.

Závěr

Záměrem tohoto příspěvku je prezentovat několik fungujících příkladů dobré praxe, ukázat jiný úhel pohledu, inspirovat. Hlavním poselstvím je stále hledat nové cesty k předcházení vzniku odpadů, nacházet způsoby využití již vyrobených materiálů a nahlížet na životní prostředí komplexně.

PVK si uvědomují, že toto jsou „drobné kapky v moři“, nicméně každá kapka se počítá a je důležité někde začít. Ideálně hned. Tento přístup by měl být součástí firemní kultury každé společnosti 21. století. Nešetřeme, buďme šetrní. □